

Слободан Вукановић

Упознавање песника и поезије

Ференц Деак, „Додир слоноваче“, „Стражилово“, Нови Сад,
1972.

Пред нама је књига песника мађарске националности, кога, најжалост, тек сада боље упознајемо. Поред поезије по часописима, упознали смо и једну његову преведену драму у „Пољима“. Специфичност и занимљивост јесу главне одлике ове поезије, која привлачи читаоце,

односно критичара. Без неке вештачке мудрости, псеудофилософије и форсирања бомбастичких фраза, Ференц Деак једноставношћу се обраћа читаоцу и песми. О његовом стваралаштву, као каквој грађевини, рећи ће справе, висак, либела, сеизмограф. Он је неимар који бди над својом грађевином, и каже: „ја гласам за песму“, говори свој монолог, пита, одговара; наводи нас на пажњу:

*Ако ме осуде,
због љубави ако*

*ме осуде,
скриваћу се*

*у канализацију града твога тела!
Јављаћу ти се
телефоном твојих
јадних живаца.
(Опсада)*

Те свакодневне бриге, несхваћања, опсесија, песникове су преокупације. О лажки, тој неуништивој и вечитој птици, која не бира земље ни године, младе ни старе, ево неколико стихова:

*шуме свежег даха
лете према небу
да би до увече и сама земља
измакла испод наших ногу.*

Песник пише да би упознао себе, да би упознао своју нарав, да би чуо своју сопствену музику; казује стихове да не би чуо дозивање из дунгле, хаотична и безумна дозивања. Песма „Дозивање“ подсећа на надреалистичку слику, донекле на Милића од Мачве:

*Село
виси са неба;
извора ни потока
видело није
моје село,
на смрт остарели
сазрели слоновии
слонови твоји,
дођите на моје стрмине,
у моје амбисе.*

Село без романтике, како се већином приказивало из неке носталгичне туге. Село коприва и дрењина, сврака и крештања назива „наопаким селом“ у минус-време удубљено“.

*А ја ти нудим
амбисе моје,
нудим себе у замену.
Нудим НИШТА и замену.*

Говорећи о трампи, додаје:

*А онај ко успе да склопи
са мном послове:
плаћа од луде среће.*

Плаћа после пет дана, „да би шести остао го до костију“. Упознали смо и упамтили песника и поезију, језик не би требало да буде препрека за наша међусобна упознавања, која су неопходна. Ференц Деак је значајно име мађарске националности која живи и ствара у Југославији.